

Dico autem ceu si ciuilitati contigerit, neque optimam gubernationem habere, neque necessaria illi adesse, neque illis ipsis quæ ad sunt rectè vti, sed aliis deterioribus. præter hæc autem omnia, eam gubernationem, quæ omnibus maximè congruat ciuitatibus, nosse oportet: vt tradunt plurimi eorum qui de republica tractant. Et si de aliis rectè dicant, de vtilibus certè aberrant, non solum enim optimam reipublicam considerare oportet, sed etiam illam quæ in vsum cadere possit, & quæ sit facilior & communior omnibus. Nunc autem alij supremam quarunt solum, multis adminiculis indigentem: alij magis communem aliquam tradentes, tolerantisque eas quæ in vfu sunt, Laconicam, vel aliam quandam commendant. At enim oportet talem institutionem reipublicæ inducere, vt velint ac possint homines ex his quæ sibi adsunt, faciliter eam recipere. Nam est non minus difficile corrigere reipublicam iam institutâ, quàm ab initio instituire. quemadmodum & post discere, quàm ab initio didicisse. Quapropter non solum his quæ libris scriptæ sunt rebus publicis, verum etiam illis quæ re vera existunt auxiliari posse decet ciuilem hominem, vt diximus. Hoc autem facere non potest, si ignoret quod sint species earum. nam nunc quidam putant vnam esse popularem, & vnam paucorum potentum: quod non est verum. Itaque oportet non latere differentias omnium, & quot sint, & quotupliciter componantur. Leges etiam simul cum his considerandæ erunt, quæ sunt optimæ, & quæ conueniât unicuique gubernationi. Sunt enim leges omnes ad reipublicam accommodandæ, non autem reipublica ad legem. est namque reipublica institutio ciuitatis circa magistratus honorisque publicos, quemadmodum debeant impartiri, & in quo potestas autoritasque summa debeat consistere, & qui sit finis cuiusque societatis. Leges autem earum varix sunt, per quas modus reipublicæ gubernandæ significatur secundum quas, debeant illi qui sunt in potestate imperare, & prohibere transgressores. Ex quo patet, quod necessarium est differentias & numerum tenere singularum rerum publicarum, etiam ad legum positiones. neque enim fieri potest, vt eadem leges viles sint paucorum potentia, ac popularibus omnibus. siquidem plures sunt, & non vna popularis potestas, neque vna duntaxat paucorum potentia.

A λέγων δὲ, ὅτι εἴ τιμὴ πόλει συμβέσκει, μᾶλλον ἢ ἀρεστὴν πολιτείαν δίδωμι πολιτείαι, ἀρχομένην τὴν ἐξ ἡδὴ αἰσχυρῶν, μὴ τε τιμὴ ἐν δευτέρῳ ἐκ τῶν ὑποαρχόντων, ἀλλὰ πνα φαιλοτέρων παρὰ πάντα δὲ ταῦτα, τιμὴ μάλιστα πάσαις τῶν πόλεων ἀμύπουσαι δὲ γινώσκουσι ὅς οἱ πλείους τῶν δευτερευόντων ἀεὶ πολιτείας, καὶ εἰ ταῖα λέγεται κελῶς, τῶν γὰρ χρῆσιμων διαμαρτάνουσι. οὐ γὰρ μόνον τιμὴ ἀρεστὴν δὲ δίδωμι, ἀλλὰ καὶ τιμὴ δυνάτω. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἰσῶν καὶ κοινοτέρων ἀπάσαις. νῦν δὲ οἱ ἄλλοι τὴν ἀνορτάτην καὶ δευτέρῳ πολλῆς χρησίας, ζῆτισι μόνον. οἱ δὲ μέλλον κοινῶν πνα λέγοντες, τὰς ὑποαρχούσας ἀναφύουσι πολιτείας, ἢ Λακωνικῶν, ἢ πνα ἀλλὰ ἐπιγνοῦσι. καὶ ὅτι πικαίτην ἐπισημαίνουσι τὰς τῶν ἰσῶν ἐκ τῶν ὑποαρχουσῶν καὶ περὶ δὴσονται, καὶ δυνάσονται κοινοτείν. ὅς ἐστιν ἐκ ἑλαπίων ἔργον, τὸ ἐπαρωρῶσαι πολιτείαν, ἢ κραταπειάζειν ἐξ ἀρχῆς ὡσπερ καὶ τὸ μεταμενδασθῆναι, πῶ μαιδασθῆναι ἐξ ἀρχῆς. διὸ παρὸς τοῖς εἰρημύροις καὶ τῆς ὑποαρχούσας πολιτείας δεῖ δυνάσασθαι βουδασθῆναι τὴν πολιτικὴν, καὶ δασθῆναι ἐλέχθαι καὶ παρῶτερον πῶτο δὲ ἀδυνάτον ἀγνοοῦναι πόσα πολιτείας ὄντι εἶδη. νῦν δὲ μία δημοκρατία οἶονται πινεσθῆναι, καὶ μία ὀλιγαρχία ἐκ τῶν δὲ πῶτ ἀλλήδεις. ὅς δεῖ τὰς διαφορὰς μὴ λαθεῖναι τὰς τῶν πολιτικῶν, πῶσιν, καὶ συνπίδενται πῶσιν ὅς. μὲν δὲ τῆς αὐτῆς φερῆσεως ταύτης, καὶ νόμοις τῶν ἀρεστῶν εἶδῆναι, καὶ τῶν ἑκάς τῶν πολιτικῶν ἀμύπουσας παρὸς τῶν πολιτείας τῶν νόμοις δεῖ τίθεσθαι, καὶ τίθεσθαι πάντες ἀλλοὺς τὰς πολιτείας παρὸς τῶν νόμοις. πολιτεία ἐστὶν γὰρ ὅτι τάξεις τῆς πόλεως ἢ ἀεὶ τῶν ἀρχῶν, τίνα ἔσπον γενέμεναι, καὶ τί τὸ κύριον τῆς πολιτείας, καὶ τί τὸ τέλος ἑκάς τῆς κοινωνίας ὄντι νόμοι ὅτι μελετομένοι ἢ διλοῦντων τῶν πολιτείας, καὶ αἰσθῆναι τῶν ἀρχόντων ἀρχῆν, καὶ φυλάττειν τῶν παραβαίνοντας αὐτοῖς. ὅς δὲ δῆλον ὅτι τὰς διαφορὰς αἰσχυρῶν, καὶ τὸν ἀμύπουτον ἔχειν τῆς πολιτείας ἑκάς, καὶ παρὸς τὰς νόμους δασθῆναι. οὐ γὰρ οἶον τε τῶν αὐτῶν νόμοις συμφέρεσθαι τῆς ὀλιγαρχίας, οὐδὲ τῆς δημοκρατίας πάσαις, εἰ παρὸς δὲ πλεία, καὶ μὴ μία δημοκρατία, καὶ δὲ ὀλιγαρχία μόνον ὄντι.

Κεφάλαιον